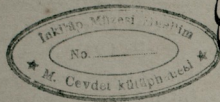

۲۵ تشرین اول ۱۹۱۷

صافی : ۱۶

برنجی سنه

کتابخانه
۱۲۰۵۴
۱۲۰۵۴

علم ، صنعت و اخلاق را از هفتالی مجموع

ادبیات مصاحبه لری

زده مرثیه و مرثیه جبار

یونان ادبیاتی تاریخی، موسیقی ایله مترافق معین بر سکل اولارق کوستردیکی « مرثیه » نك ابتدا نولور ایچون یازیلان شعرلرله باشلا یوب باشلامادیغنی بیلدره میورد. فقطه اتوشوغرافی ماله دیگر ادبیات تاریخلرینک بو خصوصده ویردیک ایضاحات، مسئلهنی تنویر کافیدر : « مرثیه » طرزی ابتدا نولور ایچون یازیلان شعرلرله باشلامش ویاواش ویاواش توسع وانکشاف ایلمشدر. ادبیاتلرک عمومی تنکاملنه باقیله حق اولورسه، مرثیه لرک نه کبی صفحه لردن کچدیکی یک قولای آکلاشیلا بیلیر؛ « بدیی حس » ک « دینی حس » دن آیرلامادیغنی ایلك دورلر ده، نولور ایچون مرثیه سوبله مک صرف دینی برماهیتی حازدی. ابتدائی دینلرک مختلف صفحه لربنه کوره، نولویه مرثیه سوبله مک وظیفه سیله مکلف اولانلر دکیشر. هر حالده، بو وظیفه نی ایفا اتمکک مجبور اولانلر، یا روحانیلر، یاخوده، مثلاً عینی معبوده مالک اولق کبی، دنجیه اوکا ک یاقین عد ایدیلر نلردر.

« غروس »، آویج قوملرک ایریک شعرلرند خودیپنانه اولمایان پارچه لره همان هیچ تصادف ایدیلدیکنی سوبله دکن صورکا، اوسترا لیا ده بوکا مخالف اولارق بولونان بکانه محصورلرک مرثیه لردن عارت اولدیغنی، و بونکده آنخاق الک یاقین اقربا یاخوده قبیله اعضایی حقده سوبله ندیکنی آکلاتیور. ینه عینی ائرده، « غریم » ک اوسترا لیا مرثیه لربنه نمونه اولق اوزره ذکر ایشدیکی بسپیط بر پارچه ده مقیددر [غروس، صنعتک باشلانقیجیلری، ص ۱۸۲، ۱۸۶]. « غروس » ک بو افاده سی، ابتدائی قوملرده مرثیه سوبله مک تامیله دینی بر وظیفه اولوب هنوز بدیی بر ماهیتی حازر بولونما دیغنی تأیید ایتکده در.

اسکی یونان حیاتنده ماتم مراسمی تامیله مضبوط و معیندی. « اومیروس »، « قهرمان »، « باتروقل »، نولتجه « آشیل » طرفدن ترتیب ایدیان ماتم آیینی بوتون قهرمانیه تصویر ایدیور. اسکی وازولر اوزرنده بیله صیق صیق تصادف ایدیان بو مراسمه باقلتجه، « مرثیه » نك اوراده بر موقع احراز ایتجه سی غایت طبیعی در. فقط، موضوعره دغو رودن دغو ریه تمایس اولمایان بو مسئله نی متخصصلربنه ترك ایله، مرثیه نك و مرثیه چیا بک الک اسکی تورک حیاتنده کی موقعنی تدقیق و توضیح ایدمکک اولورسوق، بو طرزک ایلك تکامل صفحه لری حقده آز چوق عمومی بر فکر ایدینه بیلمک قابل اولور.

اسکی یونان حیاتنده اولدیغنی کبی اسکی تورک حیاتنده ماتم آیدیلرینک بوبوک برماهیتی، لاقیله قراش قاعدلری، شکلری،

بزم ادبیات زده کی « مرثیه » کله سنک افاده ایتدیکی معنا ایله، غریب ادبیاتلرند کی « Elégie » کله سنک مدلولی آراسنده، ایچیه مهم فرق لر وارد. تا اسکی یونان ادبیاتندن باشلا یورق، اوروپا نك الی یکی شاعرلربنه قدر دوام ایدن بو شعر طرزی غریبه نه قدر کنیش بر معنایه مالکسه، زده کی « مرثیه » ده بالعکس او قدر دار و محدود بر دائره یه منحصر در : کربلا خجیه سی اسلام عالمه اونودور ماق مقصدیله یازیلان شعرلرله، هر هانکی بر شخصک وفاتندن دولان تأثری افاده و خاطره سی تعزیر ایچون ترتیب ایدیان منظومه لره بز بو اسی ویریز. حالبوک غریب ادبیاتلرند بو کونکی « نوله زی »، دائره سی، اسکی یونان شاعرلرندن مثلاً « لامارتین »، « سامن »، « شله لی »، قدر چوق دیکشمکک، چوق کنیشله مکله برابر، دها ایلك صفحه لرنده بیله یه زده کی « مرثیه » دن آیری وداها کنیشدر. یونان ادبیاتی مورخلرینک ویردکاری معلوماته کوره، بواسم ایلك دفعه موسیقی شناس « قلو آس Cloas » له میدانه چیقمش، وعشق، نشاطی، قهرمانانی ترتم ایدن اثرلره علم اولشدر. بو طرزک ابتدا نولور ایچون یازیلان شعرلرله باشلا یوب باشلامادیغنی حقده قطعی بر حکم ویریله میورد؛ چونکک بو جهت هنوز مجهولدر. متخصصلرینک دیدکارلربنه کوره، ایلك اول وجوده کلن بو طرز مختلف اثرلرده مشترک اولان جهت، اونلرک، قهرمانان حکایه لربنه خاص اولان « اومیروس » ه کله سمه، لربینک ضدینه، شخصی حسلری و فکرلری محتوی اولمالی در. یونان ادبیاتنک ایلك محصورلری آراسنده قهرمانلق، اخلاقه، وطنپرورلیک عائد بر چوق « نوله زی » لروارد کک، اونلرک « اییک » شعرله « ایریک » شعرلر آراسنده متوسط بر طرز، یاخوده بعضی قطعه لردن، اییک شعرلرله خطابت نثری اوزرتمنده بر شی عدا ایدیلر. ایشته میلاددن اول سکیزنجی عصرک صوک سته لرنده یاشایان آفسلی « قالیئوس Callios » دن « آله سامن »، قدر چوق کنیش بردائره ده دوام ایدوب کلن بو طرزک زده کی تجلیلری کوسترمک مقصدیله یازیلان بو مقاله لرده، معین بر « شکل Forme » کبی تاقی ایدیان اسکی مرثیه نك تاریخچه سی دکل، غریبه اولدیغنی کبی کنیش معناسیله یعنی « برنوع Genre »، یاخوده، دها دغو ر بر تعبیر ایله « تالی نوع Sous-Genre »، اولاروق تاقی ایتدی کمز مرثیه نك مختلف صفحه لری، شکللری قیسه و بسپیط بر صورتده آکلامیه چالیشه جنز.

واردى . تارىخك واتوغرافىك بزه وردىكى معلومات كوره ، داهاميلادك آلتىنجى عصرىدىن باشلاپ توق تاۋوكونەقدىر تورك غلنىك مختاف كوشلارنىڭ بويۇنلارە تصادف ايدييورۇ : مىلادىمىلادى آلتىنجى عصرىدە تورك حىكمەدارى « توركش » اوداللىق باندە بولونان روما سىفىرلىرى ئون باباسك ماتنى طومغه چىيور اغش ، اولىرى زورلە اويۇنە اشتراك ايتدىرمىشى . بويۇنلار حقدە « مەنادر » ك وردىكى تفصىلات ، چىن مورخلىرىنىڭ افادەلەرە تطابق ايتىدىكى كى ، بوندن قىر بىا ابكى عصر قىر صوكر ا ارخون كىتابلارنىڭ تفصىلاتى كوردىكىمۇ « بوغ : ماتم آيى » لردە بونىكەبىن مابىتەدە . اولارندن اكلاشلىدىغە كوره ، بويۇكلردن بىر ئولايىكى زمان ، ماتم مراسىمە اشتراك ايجون اطرافىدەكى مىلكەتلىرىدىن « بوغى » و « سىغىجى » لر ينى ماتم اشتراك ايدەك اقمىر كايىرى ؛ خاقانك مەيتىدە بولونان اوفاق حىكمەدارلەر سائر قومىنو دوللىك عاداتار سى صورتە بويۇنە اشتراكلىرى ضروردى . « بوغ » ، « كاللر آلتون » ، كوموش ، ياقلالچى آناجلر ، مىسك ، عطرلات ، قىرمانق چىسوان كىتورلر ، صاچلارنى كىسلىر ، يوزلارنى قولاقلىرى چىزىلدى ؛ ماتم آيىنى سوق وادارە ايجون خاقان بر « بابال » دىكر ، ينى بوشرفلى ايتى كىندىسەبىنى موقىدە برىنە تودىع ايدەردى . « هونغىنو » لردە دو تو كىو » لردە ينى اسكى توركلارە موجود ماتم آيىنلىرىنىڭ تفصىلاتى ، بونك يالكنز حىكمەدارلەر و برىنلەرە دكل بوتون خلقە شامل اولدىنى كوستەرييور . يالكنز ، بويۇكلردن بىر ئولايىكى زمان مىرادك اوستىسە برىنا ياهىرق ايجنە ئولونك رىسنى قويلار ، چىساندەكى چىكلرى ديوارلەر ترسىم ايدەرلر ، حتى بويوك بر احوال ايلە ، ديوارلەر اوسىملەرلەر بارىنە اوصىملەرى ياشاتان بر طرقت شىر يارچەلرىدە يازارلدى .

اتوغرافىك بونكى توركىستان چىنى توركلارنىڭ ماتم مراسىمى حقدە وردىكارى معلومات ، بو « بوغ » مراسىمىك عصرلر آراستىدە ھان بك آرخىوللر اوغراپھىرق دوام ايتىدىكىنى اثبات اىچىكدىر : « ياقىن اقرباسىدىن بىرى غىب ايدەر ، طبق مىرادە اولدىكى كى » ، صاچلارنى تراش ايدييورلر ، يوزلارنى طىرناقلارلە بىر تىيورلدى . چانلاراك آتالدىن چىقارلان معلومات كوره ، قارا شەردە بىدىچى بىك بىدىچى كوشنە بر طرقت مظلوملر اجدادك روحى ايجون قىرمان ايديليوردى . آرادن عصرلر كىچىكى حالە بىلە اداستەت حالابوعداتلىرى ئامالە قالدرا باماشدۇر . توركىستان چىنىدە برىسى ئولدىنى ، اسلام دادى مويىنچە يىقناوب كىنەلەنكەن صوكر ، اوزاقىدەكى اقربانك چىنازە مراسىمى استىحضار سەنە بىشە بىلەملەرى ايجون اودە بر ، ابكى ويا اوج كون

بىكەتسىز ؛ ارىك طرفىدىن اولان اقربا اللارندە بر دىكك ، بللارندە بر بىياش كىر ، باشلارندە بىياش برر تاكىە اولايىنى حالە ، چىنازە مى مزارلەرە قىر كوتورولر . قايىنلەرە ينى بىياش ماتم غلاملىرى كىنەرك و آغلایوب سىزلاپەرق ، قايندەكى جامە قىر كىدەلر . ئولونك اوندە اوج كون ئاتادىا سىچ بر شى پىشپىرلر ؛ چونكە ، اسكى اعتقادلارنىڭ كوره ، اوكىرلەنمىشدۇر . حتى آلتاى توركلارى ئولو چىقان اولرى قطىر ايجون مطلقا بر شامان چاچىرلر . توركىستاندە ، اقربا اوجىنى كون طولپانلارنى ئولونك شىرقە سىياست چىكلر . بونىكلارك اسكى دىنلارەكى اھمىرى بك معلومدۇر ؛ چونكە حقىق برعابدۇر . يىكەدە يالكنز اقربانك بولونغانسەكچە ، بو ، ئولونك ، اقرباسىدىن باشقارلى طرفىدىن بىياچلارنى قىدەملەرى قبول اىچە مەسىندىن دولايىدۇر . ھەتتە ئىك متعاقب كونلارە اقرباسار اقلدە طولپانلارنى ئوھە كرلك ايدەرلر و بىدىچى كون تىكلار آلارلار . بر سىياست ياپارلر « [غىرونار ، توركىستان وثىت ، ص ۲۵۲] ، چىكىزىلەرە ، تىيورلەرە ، غىنلارلەرە موجود ماتم مراسىمى حقدە تارىخك وردىكى تفصىلاتلەر ، توركىلەرە ، آلتايلارلەرە ، قىرغىزاقلارلەرە حالاباشيان ماتم آيىنلەرە دائىر اتوغرافىك مەيدانە چىقاردىنى معلومات « تورك ادبىياتى تارىخىە مەخل » غىرائى اثرىمىزە مفصلاً موجود اولدىنى چەتلە ، بورادە اولىرى برداھا تىكلارە حاجەت كورمىيور . يالكنز ، شو و برىن مختصر معلومات بىلە ، بزه بويۇنلردن مەنىك ناسل دوغدىنى اىضاحە كايىدر : ايلك زمانلارە روحانى برماھىتى خاىز اولان « اوزان » ، ئولونك دىنى ايجون مناسب زمانى اتخاب ايدييور ، قوبوزلەرە چالدىنى بر طرقت اسرارلى نغمەلرەك تاثيرلەرە اولك روحنە استراحت و برىيور ، تنظيم ايتىدىكى كىفە ، بوستەلەرە ماتم مراسىمى چالاندىرييور . بوزمانلارە وجودە كلن مەنىلەر ، بىدى بر مىصول اولمىقدن زىادە دىنى مابھىتى خاىز بر دىر سايىلابىلر . شاعرلەرە روحانى بر وظىفە ايفا ايتىدىكى زمانلر كىچىك « بىدى حسن » آز چوق استقلال پىدا اىنچە ، ماتم آيىنلارندە ئولونك سوكلى خاطرەسىنى شائە جق شىرلە مەداككە باشلادى : اولك كىكلرى ، قەرمالقلارى ، ھىجانلى برادالە تىرم ايدىلور ؛ مقبەلەرى قوبوزك صرافقىتە ، ماتم ، تەجىر بر كىنەلە قارشى اشناد اولىيوردى . بزم خاق ادبىياتىدەكى قەرمالقلار موضوعلرىنىڭ ، دىستانلرەك بويوك بر قىسمى بونام آيىنلرىنىڭ برقىسى سايىلابىلر المزدەكى تارىخىنى و شىقلەرنن اكلاشلىدىغە كوره ، ئونلر حىكمەدارلر ياخود حىكمەدار غالىمە سىنوب قەرمالقلەرە مەنىلەر تنظيمى ماتم آيىنلىرىنىڭ لوازمىدىن ايدى .

اسكى تورك ادبىياتىدە « ساغو » نى و برىن مەنىلەردن پدى سىز دانەسى ناسالە بزه قىر انتقال ايدە بىلدىكى چەتلە ،

دہ اولدینی کی «لیریزم» غصری قوتله کندینی حسن ایندریر، اکر المزدہ او ابتدائی دورلرہ عائداترلر بولونسه بدی، الہی مہیتی حائر اولان مرثیہلرہ، ینہ داستانی غصیرک «لیریزم» الہی مجموع بولوندینی کورہ چکدک. حالبوکہ، شیمدی المزدہ اولان نمونلر، مؤخر دورلرہ عائد اولدینی ایچون، دینی مہیتی غیب ایش، وولیریزم، داستانی غصیرلہ، اسکیندن باشقا بر طرزہ، امتزاج ایشدر. ہر حالہ، بواسی مرثیہلرہ داستانی غصیرک یک مہم بر موقع اشغال ایندیکي محققدر.

آسانک کیش کوکندہ بوزلرچہ سنہ جنک وجدال حیاتی کچیرن تورک ملی ایچون قہرمانلی، ییکیکلک حسی الک حاکم بر حسن اولدینی جہتلہ، روخندن قویان بدیی محصورلر۔ دہدہ بو حسن یک خصوصی بر طرزہ تظاہر ایشددر۔ او صحتلرینی، قہرمانلی مقہرلری دہرین بر ہیجان الہ افادہ ایدن بو داستانی مرثیہلرہ، بشریتک شیمدی یقہر وجودہ کتیردیکي بوتون دستاوردہ اولدینی کی، «آت» مدہ یک بویوک بر موقع ویریشددر۔ آت قہرمانک یاردیجیدی، سلاح آرقاداشی، معاوی، بر گہ الہ، عادتا اونک متممیدر۔ «حضرت حمزہ انک اشقر» ی، «حضرت علی انک دلدل» ی، «زال اوغلی رستم» ک «درخش» ی نہ ایسہ، تورک قہرمانک آتی دہ اودر۔ آت، کلجک فلاکتی حسن ایدر، بو صودہ کیزلن قہرمانک دشنلری طویار، دوستلری ییلر، عادتا اودہ اسمی اونو تولا مہا چق بر قہرماندر۔ تا «اورخون» آبدہ لرندن بری مہیتی کوردیکمز آت، اواسکی داستانی مرثیہلرہ دائما ایلک بلاندہ بولنور: مثلاً شاعر، قہرمانک «افلاج: سرعتی جنس آت» ی مدح ایدرکن، عادتا اونی دہ قہرمان، وقمہ چقاریر، اوصافی مبالغہ ملی فقط صمیمی بر صورتہ آکلاتیر۔ «راداد» لک نشر ایندیکي مشہور «قاراقیرغین» دستاندہ، قہرمانک آتی جان قہرمان درجہ سندہ قوتلی بر شخصیتہ مالک اولاراق کورونکدہر۔

بو کون المزدہ بولونان مرثیہلر، اسلامیت دورینک محصوللری اولایمی ایچون، مسلمان تورکرلک حتی اسلام اولمایان تورکرلک حقدہ بیلہ ناصل جنک جوہانہ حیلر بسلہ دیکي اولنردہ کی قہرمانچہ پارچہلرہ آکلا بوزر۔ مثلاً «غازی آرسلان تکیکین» قوماداسندہ جنک ایدن «یسمل» تورکرینک وصفندہ یازیش شعر پارچہلری، جدآ یک قوتلی و جانلیدر۔ اسلام

اولندن استدلالاً الہاسکی تورک مرثیہلری حقدہ بعضی معلومات ویرہ ییلایز: بویوک قہرمانلر حقدہ تنظیم ایدیان مرثیہلر عموماً اوزون اولور، ٹولونک فضیلتلری، جنک کرینک مختلف صفہلری، قہرمانانی، دشمنلرہ ناصل صالیدیردینی، جنک کرلک ترمہ اولدینی، قہرمانک ناصل ٹولیدیکي، ٹولن ایچون بوتون ملنک حتی بوتون طبیعتک نہ قدر چوق مثائر اولدینی برر بر تصویر ایدایر۔ بولنردہ ساغوجی مرثیہی یا کندی آغزندن سولر، یا خود ٹولونک آغزندن نقل ایدر۔ بو اثرلر نہ قدر ابتدائی اولورسہ اولسون، بوتون برجاعتی تہسیج مقصدیلہ سولہ دیکي ایچون، بدیی برجعتی حائر عموماً متلہ چوق غایلیان در۔ بولنردہ، یا خود ٹولولرک سندہ ویرلندہ، ویا عموماً اجتماعلرہ، ایلک زمانلرہ صرف دینی، مؤخر دورلرہ آز چوق بدیی بر مہیت کوزتیلہرک۔ قویوزلرک رفاقتیلہ ترنم اولونان بو ملی نغمہلرہ، شاعر دائما جوشار، ٹولونک مکرم و منعم اولدینی، عالی حسابانی، نہایت فلکک اوقہ ناصل دہر اولدینی آکلاتیرکن کندیدہ طبیعتلہ برابر آغلار، طاغاری، بولولطری، کونشی اللہ تشریک ایدر۔ مجازلر، بسط و ابتدائی اولقلہ برابر صمیمی، دوغرو ورنکلیدر۔ تورک شاعری استعاری افادہ دن یک خوشلائر: مرثیہدہ مناسب کتیرہرک یازلہ قیشی جانی بر شخصیت شکندہ قارشیلشدیرر۔ مؤخر دورلرہ کی قلاسیق شاعرلر مز، قصیدہ و مرثیہلرہ ناصل طبیعتک کوزہ لاکلارنی کرکڑ کاٹاخاز ایدر، لرسہ، اسکی تورک شاعرلری دہ مرثیہلرہ طبیعتک حادثہلری ترندن کری دورمازلر۔ یازیلہ اسہرک قیرلرہ، او اولردہ قیرمیزی، اشیل، صاری رنگار بر بیلہ قاریشدینی، تورلو تورلو چیچکلر آجیدینی زمان، مرعاردہ قویونلر اونلار، قیصر اقلر کیشتر، او وقت تورک بکری، آلپلری اتلرینہ بیلہرک دشمن ایلرینہ صالیدرولر۔ ترمہ حرب اولدیسہ یعنی قہرمان ترمہ ٹولدیسہ ساغوجی اورانی آکلاتیر۔

فلان ویا فلان شخصک کلک بوتون بر ملنک مشترک حسابانہ معکس اولدینی ایچون، بو مرثیہلر عادتا داستانی بر مہیت عرض ایدر۔ اوندہ افادہ ایدیان کدر شاعرہ، کلک، بوتون جمیتہ عائددر۔ شاعر، قہرمانک مقہرلری انشاء ایلرکن، کندی تخیلاتدن زیادہ خلقت مشترک و عموماً حساسلری نقل ایدر۔ عادتا دینیلہ بیلیرکہ، ملی، عمومی ذوق اوندہ کندیسہ بر ترجمان، بر مثل بولشددر۔ داستانی بر مہیتی حائر اولان بو مرثیہلرہ، اصل اساطیری دستاوردہ اولدینی کی قاریشیرق وقہلر، معبودلرک مداخلہلری، یا خود خارقہ آمین حادثہلر بوقدر۔ بالعکس، ابتدائی دینک ہنسوز حکمران اولدینی زمانلرہ وجودہ کلن «دینی» سحر بازانہ، الہلرہ، افسونلر۔

عقیده لری صداقله قبول ایدن تورک، کندی جنسندن اولان اویغور کافرلی حقدن اوقدر مددش بر نفرت بسایورکه، اولنری بولور بولماز کسوب دوغرامانی، وجودنک پارچهلری قورولد، قوشلره ویرمقی غایت طیبی بولور. غیر مسلم اویغورلره مسلمان تورکلر آراسندن کی مجادله و منافرتلرک حکایه سی حاوی بر جوق مرثیه پارچهلرند، بو بیسبط فقط جوق طیبی حسله دایما راست کلیر: مسلمان تورک شاعری، اویغورلر اوزرینه آقین ایدوب تخانه لری ناصل بیدققلری، سنملری ناصل بر باد ایلدکلری سویلر؛ آنلره پنه رلک اویغور کوبکلری اوزرینه ناصل قوشلر کی صادر دقلری مشروع بر تاخارله آکلاتیر. اویغورلر علمندکی بر عسارینه نک حکایه سی محتوی بر مرثیدن مفرض اولان بومرثیه پارچهلرند، تورک، بوتون جنسکور و قهرمان روحیه کوروشور. بوروخ، سائر مانلرک اؤکسک قهرمانلق روحندن هیچ آشاعی دکدر: حدتله ندیک زمان کندیشی آرسلا نه بکزم تن تورک قهرمانی، بوتون دشمنلرینه ارککجه سینه میدان اوقومقدن چکینمز: «اؤفکلندم، آرسلان کی کورکیمه رلک دیشاری جقدن، قهرمانلرک قاتلری دوغرام؛ آرتق کیم بکا قارش چقه بیلیر؛ دیه باغیر. یاخود، قالقانلره، - سونکولره دشمنه ناسل هجوم ایتدیکنی سویلر. ایشته اسکی تورک اوزانلری، ملی قهرمانلرک خاطرهلری ترنم ایدن بومرثیه لرند، اولنری بر قانداها بؤکهلنورلر، اکال ایدینورلر، و مستقبل نسللرک حافظه سنه حقیقته کندن جوق دهاا پارلاق برضیا آلتنده نقش ایدیورلردی.

بوک اسکی تورک مرثیه لرند، اسکی تورک شاعرلری، یالکز قهرمانلق مقبلرلی، جنک نغمه لری دکلر، جاتلک سائر هرتورلو حادثهلرند، ترنم ایله مشرود. مرثیه لرند طبیعت شن و مسعود اظهارنه قارش دهرن بروجد واستغراق دویمقدن خالی قالمایان بوابدائی صنعتکارلر، جاته، طبیعت، عشقه صمیمی برابطه ایله باغیلدرلر: «پاز کلنجه فارلرک اریسه رلک بابلرک نونه جکنی، مسعود چیقتلرک سویشه جکنی، سویله رلک جاتلک ذوقی طویان ساغوی، کوزمل بر جاریه کوردیکی زمان یوزنی آیه، بوزنی آردیج آغاجنه بکزم تیورر؛ بوتون عاشقلر کی سؤکیلیسنک کوزمللکندن، جفا سندن، سحرکار کوزلرندن بحث ایدره، آغلار. قیرلرک، اووالرک کوزمللکنی، آپاس کیجه لری، وحتی بوز قیرلری، دومانلی تپلری، بوزلی نهرلری ترنم ایدن تورک شاعری، قوشلره، اورده کاره، قازلره، کوچوک صو قوشلرینه قارش صمیمی بر محبت بسلر؛ مجازلری تشکیل ایچون بولولطره، ییسلدیزلره، آیه، کونشه مراجعت ایدره. فقط بو

خصوصده اوکا لک بویوک موضوع، ترنم ایچون لک کوزمل وسیله، بهارلک گله سیدر: مبدول غنیمتلره تنوج ایدم جک آقین کونلرلی دوشونه رلک یایلاقلره چقارکن، تورکک اصل روحندن قویوب کلن نغمه لر جدا بیدعدر: «هر طرفده تورلو تورلو چیچکلر آچدی، صانکه برلره بر قالیچه سیریش.. بر بوزی طبعی جتنه بکزییور. آرتق قیش هیچ، هیچ گله جک! بوتون بویاضاحات بزه اسکی تورک مرثیه لرینک، سائر قوملرک ایلک مرثیه لری کی کینش بر دائره ده اولدینی؛ قهرمانلغه، اخلاقه، و طنبورلرلکه، طبیعتک کوزمللکلرینه، عشقه دائر بر جوق شلرک بو دائره ده کیردیکنی آکلاتیور. طبق ایلک یونان نه لر یلرند اولدینی کی بو اسکی تورک - ساغرلرینک ده معین بر شکلی وارد: بوتلر، عجا طریزینک آتلی، یدینی ویا سکزلیسی کی قیسه بر وزن ایله ودرت مصراعدن مرکب قطعه لرله یازیلیر؛ هر قطعه نک ایلک اویج مصراعی کندی کندیشی - دیگر قطعه لرند مستقل اوله رق - مققاسار؛ یالکز هر قطعه نک درنجی مصراعلری قافیده متجدد. المزدکی مرثیه لر نام اولما دقلری حاله بیلر، ینه بونلرک ایچنده اوتوز ایکی قطعه دن مرکب اولانلری وارد. بوندن، مرثیه لرک اوزونلقی استدلال ایدم بیلیرز.

ایشته بو قیسه ایضاحات، تورکک اسلامیتدن اولکی ملی ادبیاتلرند «مرثیه» نک ناصل ونه شکله باشلادینی، نه کی صفحه لرند تجددیکنی کؤستره بیلیر. تورکک بو کونکی خلق ادبیاتلری و خلق عادتلری ندتیق ایدیله جک اولورسه، بواکی آینک بقبلرینه قولایلقله تصادف اولونور. «بوغ» لرده نوحه کرلک عادت، قیرغیز قازاقلرده، تورکمنلرده، تورکستان چینی تورکلرند، قافقاسیا و آناطولیده، هان هان عینی شکله عصر لردن بری دوام ایچمکده؛ و تورکلر آراسنده عمومی بر شهرت قازانمش قهرمانلر حقدن کی مرثیه لرک خلق ادبیاتلرده حالا کینش بر ساحه اشغال ایتمی ایشته بوندن دولاییدر.

کوسریلی زاده محمد نواز

